قانون جامع حمایت از حقوق معلولان
_____

قانون جامع حمایت از حقوق معلولان/

/

ماده ۱ – دولت موظف است زمینه‌های لازم را برای تأمین حقوق معلولان، فراهم وحمایت‌های لازم را از آنها به عمل آورد./

تبصره – منظور از معلول در این قانون به افرادی اطلاق می‌گردد که به تشخیص‌کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی براثر ضایعه جسمی، ذهنی، روانی یا توأم؛ اختلال‌مستمر و قابل توجهی در سلامت و کارآئی عمومی وی ایجاد گردد، به طوری که موجب‌کاهش استقلال فرد در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی شود./

/

ماده ۲ – کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای‌عمومی و انقلابی موظفند در طراحی، تولید و احداث ساختمانها و اماکن عمومی و معابرو وسایل خدماتی به نحوی عمل نمایند که امکان دسترسی و بهره‌مندی از آنها برای‌معلولان همچون افراد عادی فراهم گردد./

تبصره ۱ – وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی‌و انقلابی موظفند جهت دسترسی و بهره‌مندی معلولان، ساختمانها و اماکن عمومی،ورزشی و تفریحی، معابر و وسایل خدماتی موجود را در چارچوب بودجه‌های مصوب‌سالانه خود مناسب‌سازی نمایند./

تبصره ۲ – شهرداریها موظفند از صدور پروانه احداث و یا پایان کار برای آن تعداداز ساختمانها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان رارعایت نکرده باشند خودداری نمایند./

تبصره ۳ – سازمان بهزیستی کشور مجاز است بر امر مناسب‌سازی ساختمانها واماکن دولتی و عمومی دستگاههای مذکور در ماده فوق نظارت و گزارشات اقدامات آنها رادرخواست نماید./

تبصره ۴ – آئین‌نامه اجرایی ماده فوق ظرف سه ماه مشترکاً توسط وزارت مسکن وشهرسازی، سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه وبه‌تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

/

ماده ۳ – سازمان بهزیستی کشور موظف است در چارچوب اعتبارات مصوب درقوانین بودجه سالانه اقدامات ذیل را به عمل آورد:/

الف – تأمین خدمات توانبخشی، حمایتی، آموزشی و حرفه‌آموزی مورد نیازمعلولان با مشارکت خانواده‌های معلولان و همکاری بخش غیردولتی (خصوصی،تعاونی، خیریه) و پرداخت یارانه (کمک هزینه) به مراکز غیردولتی و خانواده‌ها./

ب – گسترش مراکز خاص نگهداری، آموزشی و توانبخشی معلولان واجد شرایط(معلولان نیازمند، معلولان بی‌سرپرست، معلولان مجهول‌الهویه، معلولان با ناهنجاریهای‌رفتاری) با همکاری بخش غیردولتی و پرداخت تسهیلات اعتباری و یارانه (کمک هزینه)به آنها./

ج – تامین و تحویل وسایل کمک توانبخشی مورد نیاز افراد معلول./

د – گسترش کارگاههای آموزشی، حمایتی و تولیدی معلولان و ارائه خدمات‌توانبخشی حرفه‌ای به معلولان جهت توانمندسازی آنان./

تبصره – کارگاههای آموزشی، حمایتی و تولیدی معلولان موضوع ماده فوق ازشمول قانون کار مصوب ۱۳۶۹ ۸.۲۹۰ مستثنی خواهد بود./

/

ماده ۴ – معلولان می‌توانند در استفاده از امکانات ورزشی، تفریحی، فرهنگی ووسایل حمل و نقل دولتی (مترو، هواپیما، قطار) از تسهیلات نیمه‌بها بهره‌مند گردند./

تبصره – وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تربیت بدنی و شهرداریها موظفندکتابخانه، اماکن ورزشی، پارک و اماکن تفریحی خود را به نحوی احداث و تجهیز نمایند که‌امکان بهره‌مندی معلولان فراهم گردد./

/

ماده ۵ – افراد تحت سرپرستی معلولان با معرفی سازمان بهزیستی کشور تحت‌پوشش بیمه خدمات درمانی و معلولان تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و بیمه مکمل‌درمانی قرار می‌گیرند./

/

ماده ۶ – یکی از فرزندان اولیائی که خود ناتوان و معلول بوده (هر دو یا یکی از آنهامعلول باشد) و یا حداقل دو نفر از فرزندان آنها ناتوان و معلول باشد از انجام خدمت‌وظیفه عمومی معاف می‌گردد./

تبصره – همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند مادامی که‌سرپرستی همسر ناتوان و معلول را برعهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی‌معاف می‌گردند./

/

ماده ۷ – دولت موظف است جهت ایجاد فرصت‌های شغلی برای افراد معلول‌تسهیلات ذیل را فراهم نماید:/

الف – اختصاص حداقل سه درصد (۳%) از مجوزهای استخدامی (رسمی،پیمانی، کارگری) دستگاههای دولتی و عمومی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات،شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی و دیگر دستگاههایی که از بودجه عمومی کشوراستفاده می‌نمایند به افراد معلول واجد شرایط./

ب – تأمین حق بیمه سهم کارفرما توسط سازمان بهزیستی کشور و پرداخت آن به‌کارفرمایانی که افراد معلول را به کار می‌گیرند./

ج – پرداخت تسهیلات اعتباری به واحدهای تولیدی، خدماتی، عمرانی و صنفی‌و کارگاههای تولیدی حمایتی در مقابل اشتغال آفراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه‌سالانه مشخص می‌گردد./

د – پرداخت تسهیلات اعتباری خود اشتغالی (وجوه اداره شده) به افراد معلول به‌میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص می‌گردد./

هـ – پرداخت تسهیلات اعتباری (وجوه اداره شده) جهت احداث واحدهای‌تولیدی و خدماتی اشتغالزا به شرکتها و مؤسساتی که بیش از شصت درصد (۶۰%) سهام وسرمایه آنها متعلق به افراد معلول است./

و – اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰%) از پستهای سازمانی تلفنچی (اپراتورتلفن) دستگاهها، شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی به افراد نابینا و کم بینا و معلولان‌جسمی، حرکتی./

ز – اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰%) از پستهای سازمانی متصدی دفتری وماشین‌نویسی دستگاهها، شرکتها و نهادهای عمومی به معلولین جسمی، حرکتی./

تبصره ۱ – کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای‌عمومی و انقلابی مجازند تا سقف مجوزهای استخدامی سالانه خود، افراد نابینا و ناشنواو معلولین ضایعات نخاعی واجد شرایط را راساً به صورت موردی و بدون برگزاری آزمون‌استخدامی به کار گیرند./

تبصره ۲ – سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است سه درصد (۳%) ازمجوزهای استخدامی سالانه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، شرکتها و نهادهای‌عمومی و انقلابی را کسر و دراختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد تا نسبت به برگزاری‌آزمون استخدامی اختصاصی برای معلولین واجد شرایط با همکاری سازمان مدیریت وبرنامه‌ریزی کشور اقدام و معلولین واجد شرایط پذیرفته شده را حسب مورد به دستگاه‌مربوطه معرفی نماید./

تبصره ۳ – سازمان بهزیستی کشور مجاز است در قالب اعتبارات مصوب خود،صندوق فرصتهای شغلی معلولان و مددجویان بهزیستی را ایجاد و اساسنامه آن رابه‌تصویب هیأت وزیران برساند./

تبصره ۴ – سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است آموزشهای لازم فنی‌و حرفه‌ای را متناسب با بازار کار برای معلولان به صورت رایگان و تلفیقی تأمین نماید./

/

ماده ۸ – معلولان نیازمند واجد شرایط در سنین مختلف می‌توانند با معرفی سازمان‌بهزیستی کشور از آموزش رایگان در واحدهای آموزشی تابعه وزارتخانه‌های آموزش وپرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دیگردستگاههای دولتی و نیز دانشگاه آزاد اسلامی، بهره‌مند گردند./

تبصره – آئین‌نامه اجرائی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور ووزارتخانه‌های مذکور و دانشگاه آزاد اسلامی ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون‌تهیه و به‌تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

/

ماده ۹ – وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مسکن و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی‌موظفند حداقل ده درصد (۱۰%) از واحدهای مسکونی احداثی استیجاری و ارزان قیمت‌خود را به معلولان نیازمند فاقد مسکن اختصاص داده و با معرفی سازمان بهزیستی کشوردراختیار آنان قرار دهند./

تبصره ۱ – سیستم بانکی کشور مکلف است، تسهیلات اعتباری یارانه‌دار مورد نیازاحداث و خرید مسکن معلولان را تأمین و به معلولان یا تعاونی‌های آنها و یا مؤسسات‌خیریه‌ای که برای معلولان، مسکن احداث می‌نمایند پرداخت کند./

تبصره ۲ – سازمان ملی زمین و مسکن موظف است زمین مورد نیاز احداث‌واحدهای مسکونی افراد معلول فاقد مسکن را به نرخ کارشناسی تهیه و دراختیار افرادمذکور و یا تعاونی‌ها و مؤسسات خیریه‌ای که برای آنان مسکن احداث می‌نمایند قراردهد./

تبصره ۳ – معلولان از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، آماده‌سازی‌زمین و عوارض نوسازی معاف می‌گردند./

تبصره ۴ – سازمان بهزیستی کشور موظف است در قالب اعتبارات مصوب خود درقوانین بودجه سالانه و کمکهای یارانه‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به احداث‌واحدهای مسکونی برای معلولان و مددجویان اقدام و مالکیت یا بهره‌برداری آنها رامطابق آئین‌نامه‌ای که سازمان بهزیستی کشور با همکاری وزارت مسکن و شهرسازی وسازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به‌تصویب هیأت وزیران می‌رسد به معلولان ومددجویان واجد شرایط واگذار نماید./

/

ماده ۱۰ – میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکزغیردولتی (روزانه و شبانه‌روزی) بابت نگهداری، خدمات توانبخشی و آموزشی وحرفه‌آموزی معلولان همه ساله با درنظر گرفتن نرخ تمام شده خدمات و تورم سالانه‌مشترکا توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت‌بازرگانی تهیه و قبل از خرداد ماه هر سال به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

/

ماده ۱۱ – مرکز آمار ایران مکلف است در سرشماری‌های عمومی جمعیت کشوربه نحوی برنامه‌ریزی نماید که جمعیت افراد معلول به تفکیک نوع معلولیت آنها مشخص‌گردد./

/

ماده ۱۲ – سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است حداقل دوساعت از برنامه‌های خود را در هر هفته در زمان مناسب به برنامه‌های سازمان بهزیستی‌کشور و آشنائی مردم با توانمندیهای معلولین اختصاص دهد./

/

ماده ۱۳ – سازمان بهزیستی کشور موظف است با ایجاد ساز و کار مناسب، نسبت‌به قیمومت افراد معلول اقدام نماید، دادگاهها موظفند در نصب یا عزل قیم افراد معلول‌صرفاً از طریق سازمان مذکور عمل و مبادرت به صدور حکم نمایند./

تبصره ۱ – سازمان بهزیستی کشور موظف است جهت دفاع از حقوق افراد معلول،در محاکم قضائی وکیل تعیین نموده و به دادگاه مربوطه معرفی کند./

تبصره ۲ – سازمان بهزیستی کشور مجاز است در موارد ضروری جهت جلوگیری ازتضییع حقوق معلولان بی‌سرپرست به نمایندگی از آنها در دادگاهها طرح دعوا ودادخواهی نماید./

تبصره ۳ – آئین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت سه ماه مشترکاً توسط سازمان‌بهزیستی کشور و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

/

ماده ۱۴ – مؤدیان مالیاتی می‌توانند ازطریق سازمان بهزیستی کشور و با نظارت آن‌جهت احداث مراکز توانبخشی، درمانی و حرفه‌آموزی و مسکن مورد نیاز افراد معلول‌اقدام نمایند. گواهی هزینه مؤدیان مالیاتی در موارد فوق که به تأیید سازمان بهزیستی کشوررسیده باشد به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی آنان تلقی می‌گردد./

تبصره – آئین‌نامه اجرایی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت‌امور اقتصادی و دارائی ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ قانونی تهیه و به تصویب‌هیأت‌وزیران خواهد رسید./

/

ماده ۱۵ – رؤسای سازمانهای بهزیستی استانها مجازند در جلسات شورای‌برنامه‌ریزی و توسعه استان و گروههای کاری آن به عنوان عضو شرکت نمایند./

تبصره – به منظور کمک به اشتغال معلولان و مددجویان، رئیس سازمان بهزیستی‌کشور مجاز است در جلسات شورای عالی اشتغال شرکت نماید./

/

ماده ۱۶ – اعتبار مورد نیاز اجرای این قانون از محل منابع زیر تأمین می‌گردد:/

۱ – از محل اعتباراتی که دستگاهها و نهادها حسب وظایف قانونی در قوانین‌بودجه سالانه منظور می‌نمایند./

۲ – از محل اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای سازمان بهزیستی کشور که تاکنون‌از محل اعتبارات مذکور خدمات لازم را به معلولان ارائه می‌داده است./

۳ – از محل وجوه واصله از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها در کشور./

۴ – از محل صرفه‌جوئی در هزینه‌های دستگاهها، شرکتهای دولتی و نهادهای‌عمومی که میزان سالانه آن برای هر یک از دستگاهها و شرکتها و نهادها را هیأت وزیران‌مشخص می‌نماید./

تبصره ۱ – آئین‌نامه اجرائی این ماده توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان‌مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

تبصره ۲ – آن تعداد و یا بخشی از مواد این قانون که نیاز به اعتبار جدید داشته باشدمادامی که اعتبار لازم از محل منابع مذکور در این ماده تأمین نگردد، اجرا نخواهد شد./

/

قانون فوق مشتمل بر شانزده ماده و بیست و چهار تبصره در جلسه علنی روزچهارشنبه مورخ شانزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای‌اسلامی تصویب و نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر موضوع اصل نود و چهارم (۹۴)قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران واصل نگردید./

/